

# PROGRESUL

Abonamentul:

Pe un an 8 cor., pe jumătate de an 4 cor.  
Pentru România și străinătate anual 10 cor.Foae socială-culturală.  
Apare în fiecare Sîmbătă.Redacția și Administrația Nr. 817.  
Telefon Nr. 29.

## Direcții școlare noastre.

În momentul de față, cînd se discută și în presă, per longum et latum, chestia *insti-tuirii revizorilor școlari*, atît decît „prie-tenii școlare”, cit și decît „laicime”, — se ivește în mod natural, o chestiune aproape totașa de importantă, ca și cea a revizorilor experți, anume chestiunea directorilor școlari. Eată de ce mi-se pare importantă această chestie. Evident, că directorul școlare este o personali-tate, care joacă un rol important în viața școlare noastre, prin urmare se cere ca dînsul să fie legat cu trup și suflet de instituția pe care o conduce. Trei părți, sau mai bine zis 99% din actualii directori școlari — preoți — încît privește ramul instrucției arată o indolență gravă. Quadae causa? Pentru că partea cea mai mare a preoțimii are cunoștințe re-cerute de învățămînt mai inferioare decît actualii învățători, și astfel este incapabilă a da povețe și îndrumări în ale învățămîn-tului. Dar acești directori școlari, incapabili de a conlucra la înaintarea instrucției, sînt cit se poate de neglijenți și în ceiace pri-vește administrarea școlare. Nenumăratele circulare și ordine adresate lor, atît din partea Arhierilor, cit și din partea inspectorilor statului, dovedesc îndeajuns, că s'a proscris epoca acestor directori.

Mulțimea circularilor și ordinelor ne-mulțumesc pe învățători prin faptul că li-se atrage atențiunea decît directorii lor asupra unor scaderi, de cari nu dînșii s'au făcut vinovați. E de ajuns să cităm un exemplu din aceste circulare și ordine, ca să arătăm, că în ramura instrucției partea cea mai mare dintre preoți, în calitate de directori școlari, nu știu aprecia în deplină cunoștință de cauză chemarea lor, considerînd con-ducerea și administrarea unei școlare de un lucru secundar. Ordin. din 16 Iunie 1910 zice: „Din mai multe părți ni-s'a adus la cunoștință, că organele noastre parohiale nu dau destulă atențiune afacerilor, cari privesc ridicarea școlare confesionale ortodoxe române la înălțimea cerută de cerințele moderne ale educației, de legile bisericesti și ale țării.

Nu numai comitetele parohiale, ci mai ales preoții, ca directori școlari, și ca con-ducători firești a tuturor afacerilor oficiale din parohii, sînt demulțori indiferenți, ne-păsători, ba unii chiar indolenți“.

Urmează apoi în acest ordin la punctul 4. următoarele: „Îndeosebi aștept dela preoți ca directori școlari, ca ei înșiși să știe, ce se recere la o școală bună, și să afle căile și mijloacele a delătura scaderile ce se ivesc fără a tot aștepta *îndemn din alte părți*. Să cerceteze școlara, să vadă dacă-i în rînd cu

toate, îngrijită, curățită, provăzută cu recvizite, bănci potrivite etc. Asemenea și curtea și împrejurimea. Să controleze ținerea prele-gerilor, purtarea protocoalelor, registrelor, să inziste la primărie pentru incasarea pedepse-lor în scopul cercetării regulate a școlare, etc. etc.“

Ce trist este, cînd conducătorii de școlare dintr'o eparhie primesc dela centru așa aspre mustărări!? O dovadă, că directorii n'au niciatita bunăvoință de a supraveghia cură-țenia din curtea școlare, din jurul edificiului și că de bunii administratori ce sînt, copii n'au unde șede, pe ce scrie și din ce citi. Crudul adevăr despre nepăsarea condamabilă transpiră însă din citatul de mai jos:

„*Fac responsabili pe toți preoții de bunul mers al afacerilor școlare, mai ales că în raport cu alți oficiali au puțin de lucru, ear de altă parte biserica le dă po-ziții cinstite în societate și venite mulțumitoare*“.

Astfel aruncînd în discuțiune o gingașă chestie școlară, modesta mea părere ar fică di-rectorii școlari să se numiască mai mult dintre învățători, fie și dintre cei pensionați, cari în urma diferitelor instrucțiuni pedagogice și a aplicațiilor practice, obvenite în decursul funcțiunii lor și-au însușit vederi dirigitoare în ale învățămîntului. Ear acolo unde școlara are mai mulți învățători, acela să se recru-teze de director, care e mai distins și mai merituos dintre colegii săi. **R. S. Molin.**

## FOILETON.

### Anul și viața.\*)

După o primăvară atît de melancolică, după o jumătate de vară asemănătoare mai mult unei toamne, ce ne-a fost primăvara asta tristă, Ther-midor ne va da el în fine bucuria soarelui? Soare, frumosul rîs al zilei, noi te chemăm, noi te vrem. Noi am experimentat, prin acest Iunie și Iulie palid, că lumina zilei căreia nouii i-au luat lus-trul, asta nu mai este lumină. Noi prevedem, și nu fără oarecare tulburare sufletescă, ce ar deveni o omenire, care n'ar mai cunoaște privirile arzătoare, privirile drepte ale soarelui. Cei mai opti-miști dintre noi au simțit, că fără această lumină, vecinic acoperită cu ceață, îi cuprinde neurastenia. Orbește-ne de strălucirea ta, zdrobește-ne de căl-dura ta, puternic soare de August; însă dă-ne rîsul strălucitor al zilelor. Sîntem obosiți de a vedea zilele plîngînd de cîteva luni, de Luni pînă Duminecă, sau deabia surizînd, între lacrimile ploaiei, cu un nesigur suris convalescent...

Și cutătoarea deciteori, în cîteo vară de o căldură teribilă cum a fost cea din 1900 sau cea din 1906, aceleași persoane cari acum cheamă soarele și îl roagă să reapară, au blăstămat excesul strălucirii lui, au dorit umezeala răcoroasă a zi-lor ploioase. Fiecare dintre noi a greșit, a rostit blăstămătură. Lecția din 1910 să ne fie de folos: să înțelegem și să admitem hotărîtor, că

\*) Text inedit al revistei „Femina” de Marcel Prévost.

cel „mai bun an”, anul-model este acela în care tot se plătește cum trebuie, după anotimpuri: gerul cumplit al ernei, nesiguranța primăverei, căldura arzătoare a verei, melancolia calmă a toamnei. Vai de ernile fără gheață, vai de verile în cari n'am văzut deloc cîmpia dela țeară! Vai de anotimpurile nesigure, în cari nici nu se știe merg spre coada ernii, ori anunță timid apro-pierea verei!

Cititoarelor, legea aceasta „că cel mai bun an este anul în care fiecare anotimp își arată lă-murit caracterul, fie chiar cu violență” — legea aceasta a celui mai bun an, cu cîteva schimbări simple de expresii, este și — legea celei mai bune vieți. Omul, femeia, cari au trăit bine sînt aceia cari au fost copii curiosi, simțitori, neastîmpă-rați; — adolescenți, agitați, setoși de a trăi, și turburați de frica de a trăi; — cari au resimțit în maturitatea lor emoțiunea călduroasă a pasi-urilor, puțin cit de puțin înseninată, apoi earăși domoliță în măsură cu apropierea amurgului vieții; — cari însfîrșit au acceptat earna ome-nească ca pe o earnă cu albeața nobilă și frigul liniștit al ernii.

Fericiți muritorii cari au gustat astfel, în totalitatea sa, gustul fiecărui anotimp!... Sînt de compătimit aceia cari au stricat ordinea normală, cari au vrut să seamene, să culeagă prea devreme sau prea tîrziu, cari cu un cuvînt n'au știut să fie copii, să fie junii, să fie copți, să fie bătrîni... Voi, cari aveți înaintea voastră încă un loc mare de parcurs, meditați bine asupra acestor adevă-

ruri simple și fecunde. Ele sînt regulele vieții raționale, fericite. Ele demulțori n'au fost pre-țuite și nici în zilele de azi nu sînt respectate de toți.

Cită sfortare și cîte reforme au trebuit pentru a restitui copiilor, în educație, dreptul de a trăi deopotrivă cu instinctul copilăresc! Pentru voi, tinere cititoare, este fericit prilejul că ați venit pe lume abia cu douăzeci de ani. Eu care vă vorbesc, eu am cunoscut copilăria apăsată, co-pilăria peste măsură încărcată de munca intelec-tuală, șezînd mereu pe bancă, sau slobozit cu zgîrcenie un sfert de oră într'o curte de închisoare, între orele de studiu... Mi-se spune că în ziua de azi se merge prea departe în celălalt senz, că sub pretext de a evita surmenajul, nu se mai lasă să lucreze copii nimic... Orcum, obiceiul de acum e mai rațional decît regimul vechi, re-gimul vechi pe care l-am îndurat eu... Cu con-diția ca totuși copilăria să rămînă o copilărie, să nu-și ia înainte de vreme drepturi asupra tinereții.

Ăsta este un pericol pe care îl vestesc atît noilor generații, cit și părinților, stăpînitorilor însăr-cinați de a-i călăuzi în viață. Îmi place mai mult un băiat mare care nu se gîndește decît la foot-baal, îmi place mai mult o fată mare care se joacă cu păpușa, decît băiatul precoce, înainte de vreme doctrinar, hotărîtor, blasat, decît fata care imitează damele. Disgust pentru precocitate, — și mai cu seamă pentru precocitatea sentimentală! Arborii roditori cari înfloresc prea de vreme, sînt cei mai expuși la înghețuri.

## Despre beție.

Despre boala beției s'ar putea spune zile întregi și scrie cărți o sumedenie, și tot nu s'ar mai mintui de istorisit urmările ce le are ea asupra omului, atât e de grozavă. E otrava cea mai rea, chiar decât toate otrăvurile din lumea aceasta, căci, pe când acestea omoară pe om deodată, beția lucrează cu încetul și pe nesimțite, sfârșind totdeauna cu moarte sigură. Omul nu simte urmările ei cele rele, nu fuge și nu se lapdă de dinsa decât când moare. Cel bețiv e ca un arbore scorbuos, mîncat de putrigai, care nu-î bun la nimica, căci nimic n'are sănătos în el: nici cap, nici inimă, nici plămîni, nici stomah, nici măruntae, — totul e putred, ars de rachiul și de vin. Celce cade în ghiarele acestei patimi nu-și caută de nicio treabă, nu ține decât drumul crîșmei. Zilnic stă lingă tejgheaua crîșmarului cu rachiul subt nas. Infățișarea lui ajunge schimbată și fioroasă: fața palidă și umflată, ochii împainjeniți, fruntea tare încrețită, nasul roșu, buzele vinete, părul capului vilvoi, mustața și barba tare neregulate. Glasul răgușit, suflă din greu, are năduh în pept. Il vezi sleit de toate puterile, girbovit, ofticos. Stă „cu un picior în groapă și cu cellalt pe mal“, nu mai are nicio nădejde și nu i-a mai rămas decât „sapa și lopata“ și dangătul clopotului. Dobitoacele necuvîntătoare, care nu beau decât numai apă, atît numai cît le trebuie, sînt mult mai înțelepte decât omul bețiv, care bea pănăce nu mai poate merge, cade tăvălindu-se prin glodul drumurilor, sau își găsește casa prin șanțuri ori prin alte locuri necurate. Beția duce pe om, cu încetul, de-și perde mîntea sănătoasă, pănă ajunge la nebulie, își nărue sănătatea, se înjosește, făcîndu-se de risul lumii. Fumul rachiului și al vinului se suie la creier și-l usucă, cum usucă soarele în timpul verii earba, cînd e seceta mare. Omul cînd e beat, e cel mai plăcut diavolului, pentru că nimenea nu-î face voia mai pe plac decât omul la beție. Și, ca să ne încredințăm de aceasta, să cercetăm toate bățile, sfelizile, gîlcevile, urile și orce faptă urită și scîrboasă: vom vedea că toate au pornit dela

Tot așa merge și în timpul tulburat al vieții, care începe între șasesprezece și optsprezece ani la fete, puțin mai tîrziu la băieți, și se sfîrșește, după temperament și caractere, între douăzeci și cîinci și treizeci de ani. Eu vreau junii, vreau fete cu inima agitată, plină de farmecul primăverii; vreau ca emoțiunea vieții să-î încinte. Eu urăsc tinereța seacă, utilitară, sau cum zic proștiți „practică“. Citiți istoria (atît de instructivă) a bărbaților și femeilor ilustre; veți constata că toți și toate au suportat primăvara vieții lor. Toți și toate cunosc neliniștea asta, trebuitoare la douăzeci de ani, care au făcut pe Charteauabriand să strige: „Sculați-vă vijelii dorite!...“

Vreau și ca vara vieții să fie o vară adevărată, o vară ferbinte, care să facă bucatele să crească și să se coacă. Carii, între anii douăzeci și cîinci și patruzeci și cîinci, și-au dat inima și spiritul trîndăviei, au avut o viață asemănătoare anului 1910 care n'a cunoscut deloc vară. Astfel sînt femeile carii și-au consacrat maturitatea pentru a încerca pălăriile, și astfel sînt și bărbații carii nu și-au dat nicio osteneală în timpul maturității lor. Cum zice Scriptura, aceștia au căpătat recompensa nefolositoare pentru vanitatea lor: *vani, vanam*... Vorbind adevărat, ei n'au trăit.

Toamna vieții este anotimpul liniștii. Reclțiile sînt puse în hambar, culesul viei e făcut. Asta este epoca în care este legitim a se folosi de zilele scurte pe nesimțite! Este epoca în care

beție. Balamucurile, închisorile, temnițele, pușcăriile mai toate sînt tixite de criminali și filharî, carii au început aici tot din beție. Bețivul nu e vrednic să stea în rînd cu toți oamenii, nu e vrednic să se cheme nici om, nu trebuie socotit nici în rîndul dobitoacelor chiar, pentru că și unele dintre acestea sînt mult mai simțitoare decât omul bețiv. (N. R.)

Ion On. Zugravu.

## IGIENĂ.

### La ce sînt bune și cum se fac băile de floare de tei?

Nimic nu liniștește mai bine pe copil, cînd suferă de insomnie sau cînd sînt agitați din pricina ieșirii dinților, ca băile căldicele de floare de tei, în care se poate pune și florii de portocale. Eată cum se fac aceste băi. Luați 50 grame de floare de tei și 10 grame de florii de portocale, și le ferbeți într'un litru de apă în clocote. Acest litru de ceai îl vărsați apoi în apa din baie (30 litri). — Baea trebuie să aibă 33—35 grade, să ție 10—20, celmult 30 minute. — Cînd copilul suferă de insomnie, e bine să i-se facă baea înainte de culcare, după ce au trecut vre-o 2—3 ore decînd a luat mîncarea de seara.

## ECONOMIE.

### Școalele de specialitate pentru agronomi.

Se apropie începutul unui nou an școlar. Va fi deci, credem, de actualitate și de interes a ști ce școale de specialitate pentru agronomi există în Ungaria, spre carii ar putea fi îndrumați mai ales copiii țărănilor noștri, absolvenți de școale elementare, dar dornici de învățatură.

Școale de specialitate pentru agronomi sînt la noi în țară mai multe, între carii cele mai numeroase sînt școalele agronomice de stat.

Astfel de școale sînt în total 18, dintre carii în ținuturile locuite de poporul nostru sînt 5, și anume: în Geoagiul-de-jos, Lugoj, Sîmniclăușul mare, Șimleul-Silvaniei și Csikszereda.

Școalele agronomice susținute de corporațiunile mai sînt în ținuturile locuite de poporul nostru în Bistrița, Feldioara și Medias.

Condițiile de primire în aceste școale sînt: scrierea și citirea, 16 ani împliniți și constituția corporală corespunzătoare. Sînt preferiți copiii de agronomi.

La școalele de stat sînt și locuri gratuite, la carii se admit flăcăi tineri, săraci și har-

ar fi imprudent de a mai sămăna și culege. Fără îndoială, se mai văd florii, se mai văd fructe de toamnă; pe citeo livadă mai este otavă bună... Înșă așa-e că farmecul delicios al toamnei îl face temperatura alinată, nu mai suferim de niciun exces, nici de căldură, nici de frumusețe? Citi-toarelor, luați ca pe o toamnă și toamna vieții: sfatul acesta e chiar mai profitabil pentru sexul contrar. Il veți urma foarte natural dacă primăvara voastră a fost primăvară adevărată și vara voastră o vară adevărată, ferbinte. Maturitatea medicisă și căldicică prepară femeilor o toamnă înfricoșată, penibilă și neastîmpărată.

În fine eată, earna, anotimpul în care și stejarii și-au lăpădat frunzele. V'am sfătuit deja cititoarelor cuminte, preparați-vă deja în anotimpul cald pentru anotimpul acesta înghețat... V'am spus că o damă bătrînă deghizată în tînră, oferă o priveliște oribilă. Am cunoscut în copilăria noastră cîteva femei ajunse în earnă. Unele fete palide, încadrate de păr alb, ne-au ramas în memorie ca o icoană de bunătate, pe cînd alte fete, întinerite artificial, s'au imprimat în memoria noastră de copil ca niște caricaturi.

Anotimpuri juste, anotimpuri puternice, carii vă exprimați caracterul lămurit, fie chiar cu violență, — voi sînteți legea celei mai bune vieți, după cum sînteți și legea celui mai bun an.

Ileana.

nici, carii pelingă îmbrăcăminte, beneficiază și de întreținere gratuită, ba primesc tot la 1/2 an și o despăgubire pentru munca prestată.

Cererile pentru obținerea de locuri gratuite trebuie adresate, pe calea direcțiunii școlii respective, la ministrul de agricultură și trebuie alăturate la petiție: 1. Atestatul de botez; 2. Atestatul școlar; 3. Atestatul de moralitate; 4. Atestatul de paupertate și 5. declarația de învoire a părinților.

Ceice reflectează la locuri pe plată trebuie să anunțe simplu în scris sau în persoană la direcțiunea școlii agronomice, la care doresc să fie primiți.

Afară de școalele agronomice mai sînt:

Școalele speciale pentru lăptărit, și anume: în Sărvár (com. Vas), din care ies maestrii brînzari și untari, azi foarte căutați pretutindenea.

Școala pentru formarea de lucrători de lăptărit: în Kisbér pentru bărbați, și în Nagy-szécheny pentru femei.

Școale pentru grădinărie cu totul 4, în ținuturile românești: în Nagybooskó (Băicoi, com. Maramurăș) și în Turda. Scopul este a crește în mod practic muncitorii de grădină harnici. Durata cursului este de 2 ani. Absolvenții acestei școlii, în urma pregătirii ce primesc, pot scoate prin munca lor rațională de pe un jugăr atîta folos, cît alții de pe 10.

Școale de vierit de un an sînt 4, dintre carii în ținut romănesc una: în Miniș (Ménés, com. Aradului); de doi ani sînt trei în Diosig (Bihardiószeg), Pojon și Agria; de 3 ani, una: în Aiud. Curs pentru maestrii de pivniță de 2 ani în Budafok.

Școale speciale pentru păduri, 4 la număr, dintre carii una în ținut romănesc, în Gorghiu (Görgényszentimre, com. Murăș-Turda).

Școalele acestea de specialitate au fost pănă acum foarte puțin frecventate de fii țărănilor noștri, deși ele oferă absolvenților, ei mari avantagii și ar putea contribui cu timpul mult la întărirea clasei noastre de mijloc, de care sîntem pănă acum atît de lipsiți, dar la a cărei formare trebuie să ne cugetăm și să lucrăm stăruitor.

Să îndrumăm deci pe fii țărănilor noștri spre aceste școale practice!

„Revista Economică“.

**Călbaza (mătasa, mătășina) trifoiului,** conține multă taină. De împrejurarea aceasta ne putem folosi pentru stîrpirea ei. Într'un vas cu apă topim sare marțiară (vitriol de marte, 10 chilograme de vitriol pe 100 litre de apă) și cu soluțiunea aceasta stropim părțile atacate de călbază, astfel ca fluiditatea să ajungă și la rădăcinele călbezel. După cîteva ore călbaza a ars și s'a prefăcut într'un văl negru zărentos. Trifoiului nu-î stricăm de fel prin procedura aceasta. Călbaza se poate stîrpi și prin caliu sulfuric, ce-l resfirăm dimineața cînd e multă rouă pe locurile cu călbază. În chipul acesta stricăm înșă și trifoiului, pentru că se poate folosi numai atunci, cînd călbaza s'a ivit numai în pete.

**Sămînța de mac e cel mai bun nutreț pentru hoare.** Multora nu le va fi cunoscut, că sămînța de mac este un nutreț foarte bun pentru hoarele ouătoare, fiindcă conține multe din materiile, din carii sînt compuse și ouăle. Sămînța o uscăm bine, o măcinăm și adăugînd puțină făină facem turte de mărimea franzelelor (jumiștilor), care le coacem în captor. Turtele acestea le zdumicăm și le amestecăm cu nutrețul.

## Convocare.

Adunarea generală ordinară a „Reuniunii învățătorilor români dela școalele profesionale gr. or. din dieceza Caransebeșului“ se convoacă pe Duminecă, 29 August (11 Septembrie st. n.) 1910 la Panciova, avînd următorul

## PROGRAM :

1. La 8 1/2 ore dim. chemarea duhului sfînt.
2. La 9 ore deschiderea adunării.
3. Prezintarea rapoartelor și a altor exhibite incurse.
4. Alegerea comisiunilor.
5. Conferința inv. Gheorghe Joandrea: „Gramatica lui Ienache Văcărescu“.

6. Referada comisiunilor.
  7. Defigerea localității pentru adunarea generală din anul viitor.
  8. Propunerii.
  9. Alegerea funcționarilor și a comitetului Reuniunii.
  10. Închiderea adunării.
- Timișoara, din ședința comitetului central ținută la 2/15 August 1910.

**Gheorghe Jianu,**                      **Petru Bandu,**  
președinte.                                      prim-notar.

*Nota.* După terminarea adunării generale la 12 ore masă comună, ear imediat după masă pornirea cu vaporul la Belgrad, unde toți excursioniștii sînt rugați a se conforma dispozițiilor ce li-se vor anunța la vreme. Toți participanții, Duminică în ziua adunării (11 Sept. n.) au să ia trenul care pleacă din Verșeț la 5 ore dimini. și sosește la Panciova la ceasul 8.

## CRONICA.

Drept omagiu Majestății Sale bunului nostru Monarh, care acum Joi la 18. c., a implinit 80 de ani, și orașelul nostru dintre munți a îmbrăcat haina cea mai strălucită de sărbătoare. Ne închinăm și noi cu smerenie, atît în numele nostru ca muncitori într'o redacție umilă din crepăturile munților, cît și în numele cititorilor noștri din toate părțile, înaintea gloriei Majestății Sale, a celui mai iubit de sudiiși săi și a celui mai popular Domnitor între toți stăpîniți de azi ai țerilor de pe pămînt. Cerul să-î dăruiască încă multe zile senine.

D-nul *Dr. Paul Fitz*, notar public regesc în localitate, pe baza meritelor sale a fost ridicat la rangul de consilier regesc. Sincere felicitări!

### †. Nicolae Vula.

Erî, Vineri dimineața, în vărsatul zorilor, a străbătut ca fulgerul întristătoarea veste că *Vuia* nu mai este, *Nicolae Vuia*, ginerele frunțașului nostru *Vasile Leza* din *Ticvaniul-mare*, chinuit de o boală latentă îndelungată, a fost zmulc acum fără milă din sinul familiei, din cercul cunoscuților și din rîndurile frunțașilor noștri *Ticvănenti*, lăsînd în urma lui un loc gol și jalnic. Reposatul a fost un om de inimă, săritor la nevoi și jertfelnic pentru înaintarea poporului pe care l-a iubit din suflet. Îl deplîng ai lui, îl deplînge satul, îl deplîngem și noi toți cîți i-am cunoscut nobilul său avînt sufletesc. Vecinică pomenirea lui! Ear întristatei familii sincere condoleanțe! Inmormintarea va avea loc mine, Duminică d. a.

La alegerea de preot în *Rusova-nouă*, ce s'a ținut Duminică, sub conducerea vrednicului protopop *Ion Pepa*, a reușit candidatul de preot *Gheorghe Bojoc*, primind 46 voturi, ear contracandidatul său, teologul *Gheorghe Nicorescu*, a primit 22 voturi.

Candidatul la preoție *Traian Simu* din *Petrilova* își va sărba cununia cu d-nișoara *Cornelia Nădășanu* din *Ciuchieș*, la 22 August v. a. c. Felicitări!

Reuniunea de citire și cîntări din *Ciclovamontană* aranjează *concert și teatru* Duminică la 15/28 August în ziua de Sf.-Mărie-mare, în sala „Berăriei“.

Comitetul central al Reuniunii învățătorilor ort. rom. din Eparhia Caransebeșului și-a ținut Lunî ședința ordinară, sub președinția d-nului *Gheorghe Jianu*, în care a hotărît între altele ținerea congresului învățătoresc la 11. Septembrie st. n. la *Panciova*, de unde se va face și o excursie la *Belgrad*, capitala Serbiei, pentru care se desfășură în Banat un interes viu, astfel că și de dragul acelei excursii se prevede că adunarea generală din ăstan va fi foarte cercetată. Cu amănunte vom reveni în numărul viitor.

La *Anina* a încetat din viață inginerul *I. Hille*, un om de omenie și bun ocrotitor al muncitorilor. Odihniască în pace!

Medic locot. colonel *Dr. Gheorghe Crăiniceanu*, vestitul vindecător al boalelor de ochi, care petrece acum între noi făcînd mai multe operații atît de reușite, fiind rechemat la București din cauza temerii de trecerea holerii în țeară, se poate că va părăsi Oravița înainte de 1. Septembrie n. Aviz doritorilor de a-l consulta.

Expoziția din Bruxelles a fost nimicită de incendiu.

În hotarul orașului *Hódmezővásárhely*, unde se afla odinioară orașul *Rákos*, făcîndu-se săpături, s'a dezgropat o criptă de pe vremea Avarilor sau a Celților.

Constatăm și noi la rîndul nostru că obiceiul multora de a trage prea îndelungat clopotele bisericilor, mai ales la sate, unde pe alocurea din diferite motive nejustificate se trag și noaptea, e cel puțin vrednic de admoniat.

La *Lipova* a fost ales protopop *Dr. I. Botiș* din *Arad*, ear la *Buteni* a fost ales popularul preot *Terenție Oprescu* din *Cenadul-sîrbesc*.

Profesorul univ. *Doyen* a scris în „Le Matin“ un articol vehement împotriva lui *Ehrlich*.

Neîntrecutului povestitor *Ioan Creagă* i-se va ridica un bust la Iași.

Niște lăeți au omorît la *Rucu-mare* pe păzitorul *Petru Dicula*, care s'a fost luat după dinșii să-i păziască de furallc. Ucigașii au dispărut, fără a putea fi prinși de jandarmii cari îi urmăresc cu zor.

Cumintele poet norvegian *Knut Hamsun* n'a primit să fie jubilat de popor.

Reuniunea învățătorilor aradanî își ține adunarea generală din ăstan la *Nădlac* în 15/28 și 16/29 August. Ca reprezentanți ai Reuniunii noastre învățătoresci au fost exmiși învățătorii *Mihaî Crăciun* din *Hodoș* și *Petru Savi* din *Sacoșul-unguresc*.

La adunarea generală a învățătorilor timișoreni, ce se ține la *Timișoara* în 15/28 și 16/29 August, a fost delegat din partea Reuniunii noastre învățătoresci *Procopiu Șimianu* inv. în *Feni*.

La *Cernăuți* s'a pus peatra fundamentală a unui internat pentru elevii meseriași români din *Cernăuți*.

Bancnotele noi de 100 coroane, purtînd data de 2 Ianuar 1910, vor fi puse în circulație la 22 August n. a. c. Bancnotele de pînă acum de 100 cor., cari poartă data de 2 Ianuar 1902, se primesc spre plătire la banca austro-ungară pînă la 31 August 1912, ear spre schimbare pînă la 31 August 1918.

Scriitorul rus *Maxim Gorki*, care de mai multă vreme petrece pe insula *Capri*, fiind expulzat din *Rusia*, a cerut voe dela guvernul rusesc să se reîntoarscă în patrie.

Marî revărsări de apă în *Japonia*.

Reuniunea de citire și cîntări din *Mercina* aranjează în ziua de Sf.-Mărie-Mare concert și teatru. Se va juca piesa „*Iancu Jianu*“ de *Millo*.

Starea de *ex-lex* a încetat cu ziua de 12 August n. Ceî restanți cu darea să caute a o plăti.

În cimitirul evreesc din *Oradea-mare* s'a executat un monument de peatră de pe un mormînt.

Fostul mare boier rusesc, contele *Roenski*, a murit decurînd în *Paris*, unde și-a încheiat viața ca clopotar sîrguincios și cu credință, primind plată 50 bani pe zi.

La *București* a încetat din viață bătrînul *Ghiță Ion*, tatăl politicianului *Take Ionescu*, al vestitului medic *Dr. Toma Ionescu* și al publicistului *Victor Ionescu*.

Din incidentul aniversării anului al 80-lea al vieții, *Maj.* Sa bătrînul *Monarh* a agrățiat pe mai mulți delicvenți politici.

Țarevna *Bulgarietii* a vizitat la *Sinaia* pe regina *Elisabeta* a *României*.

Prefectul *Erődsy*, fiind descalificat de un juriu de onoare, a demisionat.

Ziarele din *România* vestesc dince-ince tot mai cu nădejde înaintarea în meșteșugul de a zbură al inginerului *Vlaicu*.

Un fiu al exprezidentului *Teodor Roosevelt* din *America* nu s'a rușinat a ocupa un post de calfă de negustor, cum l-ar fi „rușine“ la noi pînă și unui fiu de țaran mai cu stare.

Ziarele povestesc că profesorul boem *Mușil* ar fi descoperit în *Arabia* un platou înalt identic ca *Muntele Sinaî* din *biblie*.

În hotarul comunei *Petrovasela* doi ciobani luîndu-se la ceartă pentru cîni, unul a omorît pe celalalt într'un mod sălbatic.

Într'o ospătărie din *Lugoj* *Pavel Seco* a omorît pe zidarul *Ioan Cebzeanu*.

Familiiile *Dumitru Perianu*, *Nicolae Manciu* și *Constantin Mătăsăreanu* din *Oravița-montană*, au donat mănăstirii din *Valea Călugărului* (*Ciclova*) un rînd de odăjdii preotești, în preț de 100 coroane, foarte frumos lucrate, pentru care faptă mărînimoașă li-se exprimă mulțumită și pe această cale. Dumnezeu să scrie numele lor în cartea vieții. — Ferarul *Richard Seitz* din *Oravița-rom.* a dăruit mănăstirii o mașină (șparherd) pentru bucătărie. Mulțumesc din inimă și acestui donator, care și în alte rînduri a făcut daruri mănăstirii. Preot *Valeriu Dabici*.

Pentru îngrășarea vitelor, se capătă un admirabil praf, ce se pregătește aici în *Oravița* în farmacia „*La Sf. Gheorghe*“. Leacul acesta îngrășă caî, vite cornute și porci, apărînd animalele preventiv de orice boale.

## Bibliografie.

La Administrația noastră se află de vînzare următoarele cărți:  
*Dr. Iosif Popovici*: Bocetele românești. . . — 80  
 „ „ „ Balade populare din Banat 1-80  
*Gheorghe Jianu*: Potpourri . . . . . 1-  
*Dr. I. Fometescu*: Creșterea igienică a copiilor — 25  
*Dr. E. Babeș*: Diaagnoza . . . . . 3-  
*Iuliu Birou*: Nașterea lui *Christos*, piesă teatrală pentru copii în 5 acte . . . . . — 50  
*Nicolae Firu*: Monografia bisericii ort. rom. din *Oradea-mare* . . . . . 1-

## Mulțumită publică.

Subscrisul comitet parohial din comuna *Rusova-nouă* mulțumește pe această cale *Venerabilului* *Conzistor diecezan* din *Caransebeș*, că după cele întîmplate la alegerea de preot din 9/22 Maî a. c. a binevoit a ordona alegere nouă de preot aici în comuna noastră, care, ținîndu-se la 1/14 August a. c. sub conducerea binechibzuită a părintelui protopop și comisar conzistorial *Ioan Pepa*, a decurs în cea mai bună rînduială. *Rusova-nouă* la 4/17 August 1910.

*Iacob Ardeleanu,*  
notar

*Costa Cioloca,*  
vicepreș. comit.

### Membri de comitet:

*Ion Ieremia*, *Mateî Imbri*, *Andrei Paușanu*, *Vasile Blaiceanu*, *Iosif Panciovanu*, *Alexa Prundeanu*, *Alexa Blăiceanu*, *Gligore Paușanu*, *Gligore Pascotă*, *Vasile Gheamăn*.

## Poșta Redacțiunii.

*M. R.* Cvartirul sau relutul de cvartir al unui învățător (sau învățătoare) *neșătorit* (neșătorită), — cari funcționează la o școală cu mai mulți învățători, — îl poate stabili *autoritatea școlară locală* și cu abateră dela cele prescise în §. 2 al art. d. l. XXVII din 1907. *Totașă este îndreptățită autoritatea școlară a urma și în cazul cînd un învățător și o învățătoare, instituiți la aceeași școală, sînt laolaltă căsătoriți.* (V. alinea 5. a §-lui 2 din art. d. l. XXVII/1907, și alinea 4. a §-lui 2 din Instrucția ministerială dată pentru executarea art. d. l. amintit).

Editor proprietar: **Gheorghe Jianu.**

Redactor responsabil: **Alexandru Purgariu.**

Totfelul de inserțiuni și reclame se primesc spre publicare în **PROGRESUL** în cele mai avantajoase condițiuni cu prețuri moderate. Reclama e sufletul comerțului. — prin reclamă la progres!

**Aviz!**

Vestim On. public rom. din Banat că cursurile la Pensionul de fete „Liceul modern“ din *Turnu-Severin* (România) se încep la 1 Sept. st. v.

În cursul facultativ al institutului se predau cu succes uimitor mai ales limba română, franceză, germană, engleză și italiană, pianul, muzica vocală, desenul, pictura, dansul, lucrul manual și gospodăria (Curs de bucătărie, de spălat și călcat etc.) având profesori titrați dela școlile statului și profesoare străine, toate cu titluri academice.

Prețul pentru întreținere și instrucția completă: 700 coroane anual.

Rezultatul atât instructiv cât și educativ atrage mereu tot mai multe bănațence la această excelentă școală de fete, care din toate punctele de vedere e a se socoti ca o binefacere și pentru noi Bănățeni.

Directoară: d-na *Maria Marinescu*, licențiată în filologie.

**Premiat cu marele premiu Grand Prix.**

Cine dorește să aibă o față albă ca laptele, să folosească **crema americană, pudra americană și săpunul american**, care depărtază de pe față și de pe mini orceful de pete, și întrece toate mijloacele de acest fel, întrebuintate până acum. Se capătă la: **Apoteca Sfântul Gheorghe în Oravița** (peste drum de prăvălia R. Goldstein). Prețul unui borcan de cremă americană 1 coroană. Prețul pudrei americ. 1 cor. 50 fil. Prețul săpunului americ. 80 fil. Întra durerii de dinți mai bune sînt pi-căturile americane. Prețul 1 cor.

## Timplăria ÁRPÁD BENCZE

== ORAVIȚA ==

peste drum de Scaldă Kneipp a lui Sittner are un depozit de

### mobile gata

și pe comandă.

Timplărie pentru zidiri.

— Sicriuri —

de lemn și de metal în toate formele. Cununii și panglicii cu inscripții.

Intreprindere pentru înmormintări „CONCORDIA“.

Se primește și un ucenic din părinți buni.

Banca de asigurare

## „Transylvania“

fondată la 1863, primește asigurări de viață și asigurări în contra fetei și în contra grindei etc. în condiții foarte favorabile.

Valori asigurate: 105 milioane cor. — Despăgubiri plătite: 7 1/2 milioane cor. Fonduri de rezervă: 2 milioane cor.

Informațiuni la Direcțiune în **Sibiu**, strada Cîsnădiei 5., la Agentura principală în **Arad**, la Agentura cercuală din **Oravița** și la Agenturile locale de prin diferite comune românești, reprezentate prin bărbăți de ai noștri de toată încrederea.

## „PLUGARUL“

societate pe acții din Cacova

x-23

dă

### 5-6%

și plătește și darea după depuneri.

Acordă împrumuturi pe obligațiuni și amortizare cu 6-7%, ear personale cu 8%. Escomptează cambii. Asigurează vite și mijloace cumpărarea de mașini agronomice.

**AVIZ.**

La timplăria Iohan Formayer în Oravița

se pot comanda totfelul de mobile și lucrări pentru zidiri, cu prețuri absolut solide, fiindcă neavind depozit, costisitor, e în măsură a lucra mai ieftin decît oreare. Poftiți și vă convingeți!



Cele mai bune

## căldări și cazane

se pot cumpăra, cu prețuri absolut omenești, la vechia și cunoscuta

### Firma I. PURGAR

lingă Moara de foc în 10-3

Oraviczabánya (Krassó-Szörény m.)



În Farmacia bătrînă a lui

## Max de Knoblauch,

nou renovată, și ajustată modern, serviciu X-1 prompt și culant.

## Șpirit de oțet,

dintr'o litră se pot face 24 litre de oțet d'al tare (Essenz), cum și depozit de mărfuri diferite de vinzare în

### Băcănă Ignat Spieler Oravița.

Colțul din jos al piațului, peste drum de moara de foc.

Cine vrea marfă bună, să tîrgue în băcănă

## GHEORGHE BOGDANU

peste drum de biserica din Oravița-rom.

Profesorul de dans

## Pavel Sourou

și-a început deja cursul în Grădina de Tir din localitate.

## 10 porunci ale agronomului,

foarte însemnate în economie, le capătă ori cine gratis, franco posta, deci fără nicio cheltuială, cine scrie după ele la **Apotecarul Trnkoczy în Laibach**, în Kraina, Austria.

La

## Tipografia „Progresul“

— în Oravița —

se capătă

### totfelul de tipărituri,

cu prețuri absolut solide.